

Kateřina Lařtovková: Jazyk slovních úloh aneb řtení s porozuměním v matematice na 1. stupni ZŠ

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Katedra českého jazyka a literatury

posudek oponenta diplomové práce

K. Lařtovková se zabývá důležitou, ale opomíjenou problematikou, a to úrovní jazyka, kterým jsou formulována zadání úloh pro žáky 1. stupně ZŠ. Diplomová práce se zaměřuje na oblast matematiky, na tzv. slovní úlohy, mapuje problémové oblasti, zamýšlí se nad vlivem nedostatků ve formulacích na motivaci žáků a na řešení úloh a pokouší se nabídnout možná východiska.

V první kapitole je konfrontováno pojetí gramotnosti, druhá část seznamuje s typem matematických slovních úloh. Ve třetí kapitole autorka jmenuje možné problémy dětí mladšího školního věku při řešení slovních úloh, které plynou zejména z nepochopení zadání, proto je v práci vyzdvihována jednak důležitost výuky řtení s porozuměním, a to ve všech ročnících ZŠ a napříč všemi předměty, jednak nezbytnost pečlivého zvažování při vytváření slovních úloh, zvláště při jejich formulaci. Následně je čtvrtou a pátou kapitolou potvrzena hypotéza diplomandky. V této praktické části jsou analyzovány učebnice matematiky nakladatelství Alter, SPN a Fraus po jednotlivých ročnících 1. stupně ZŠ. Ke každému typu chyb (např. přítomnost nadbytečných informací či skrytých údajů, příliš otázek atd.) jsou uvedeny vhodné příklady a v další, šesté kapitole jsou navržena vhodnější řešení.

Text je logicky rozčleněn, proporčně vyvážený, autorčin jazyk je vyzrálý, bez větších gramatických či pravopisných chyb, vytknula bych ale častou záměnu příčestí trpného za adjektivní tvary a naopak, dále občasné v chybování interpunkci a chybějící odkazy na literaturu (především v části 4.2). Uvítala bych větší zastoupení sekundární literatury a také explicitněji vyjádřenou hypotézu v úvodu práce a poté její potvrzení/vyvrácení, ideálně podpořené statistickým přehledem zkoumaných jevů.

Uvedené výtky ovšem nesnižují kvalitu tohoto díla nijak výrazně, navíc musím ocenit kvantitativně náročnou analýzu primární literatury, a proto **diplomovou práci K. Lařtovkové doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením výborně až velmi dobře**, v závislosti na průběhu obhajoby.

Otázky a připomínky k obhajobě:

1. Na s. 31 uvádíte, že v učebnici pro 1. ročník nakl. SPN se v řešení úloh pracuje s tabulkami a že jde o neobvyklý jev – podle Vašeho názoru přínosný, nebo nežádoucí?

2. Podobně na s. 45 (učebnice pro 5. ročník nakl. Fraus) zmiňujete náročnost úloh, např. „*mnohdy se žák musí k vyřešení zadané slovní úlohy vracet k vyhledávání informací v předchozích zadáních úloh*“. Považujete tento přístup za adekvátní věku a dosaženým kompetencím žáků?

3. Na s. 64 se vyjadřujete k jazyku matematiky jako k logickému, s přesným vyjadřováním, bez citového zabarvení a na základě tohoto tvrdíte, že „vyprávěcí styl užívaný v učebnicích je nevhodný a nematematický“. Je podle Vás tedy vůbec možné zpestřit strohý matematický jazyk a učinit tak úlohy atraktivnějšími, příp. jak?

V Plzni 18. 8. 2016

Mgr. Dita Macháčková